

ئەی کریکاران و گەلانی زۇرىنگىراوی دنیا يە كىرىن!

پېزەوی ناخوئى

كۆمەلەي
پەنجەدەرانى
كوردستان

— لە بلا و كراوه كانى كۆمەلەي پەنجەدەرانى كوردستان —

شی کریکاران و گهلانی زورلیکرا وی دنیا بەکگرن

بەزەروی ناخوی

گومەلەی رەنجدەرانی گورستان

لەلایەن پىچىز

بەکەمین كونفرەنسە وە

پەسەند كرا وە

ئاپارى ۱۹۸۱

کومهله سالی ۱۹۷۰ و گو وه رچه رخانیکی پیویست و
با بهتی بو ریگخستنی کریکاران و رهندده رانی کوردستان و
موتوربه کردنی حولانه وهی رزگاری نیشتمانی به سیروسا وه ری
مارکسیزم - لینینیزم له ئەنجامى يەكگرتنی چەند ئەلقە
و كەسانیکی مارکسی لینینی دا دامەزرا وه .
کومهله له ھەلۇمەرھىکى دزوار و له سنورىکى تەسکەر

دیا ری کرا ودا که وته کار بو بینا کردنی ثایدیولوچی و
ریکخرا وهی خوی ، چونکه ئه و کافه سالی فاشستی حزبی
سەعسۇ دەسەلاتدا **لۇغۇزى** بىروبا وھرى سورجوازى راستەو و
کونەپە رستانە بەسە . سەرگردایەتى جولانە وھى کورد دا زال بو ،
سەرە راي ۋەھىش بىروبا وھرى ما ركسىزم - لىفيقىزىم لەلايەن
تەحرىفىـكـان و ئىسلامىيەكانە وھ شىوبىنرا بو .

کومەل لە سەرەتى کارگىدى دا ، گىرگىي تەواوی دابە
دوزىنە و رېكخىستىنى ھەلبىزى رەدەتى تىكوشەرە شورشىگىرى كانى
کوردىستان و پەرەردە كەنەنی سىاسى و ثایدیولوچىيان ، سەبى
ئە وھى خىرى لەنا و مەنکەدا باخود لەلائى منزب و رېكخرا وھ كانى
تەوساى كوردىستان و عىراق ئاشكرا بىكەت ، كومەل بە
سەركە و نوپىي قۇناغى خوبىنە كردنى بىرى .

ریکه و تنه کهی جه زا شیر که کاره ساتی ۱۹۷۵ ای به دودا
هات، هره سی ئای دیولوجی و شکانی ریبازی سیاسی و
ریکخرا و هی چینی بورجوازی کورد بو، وه له هه مان کات دا
مهینه تی یه کی گه وره شی به سه ر گه له که مان دا هینا. کومه له
له نا و ئه و هره سه دا هاته پیشه وه بو شه وهی رو لی سیزویی
خوی بگیری و پی بنیته قونا غیکی نویی خه باته وه.

کومه له به شد اریه کی کاویگه ری کرد له دا مه زراندنی
دا و ده زگا سیاسی و ریکخرا و هی و پیشمه رگه یه کانی
یه کیتی نیشتمنی کوردستان دا، بکه دوا به دوای کاره ساتی
۱۹۷۵ وه کو ریکخرا و یکی نیمچه به رهی بتوکو کردن وه و سازدان و
ریکخستنی ته بیار و چین و تاقمه پیشکه و تنخوازه کانی کومه له
کوردستان پیکه هات، وه رو لیکی گرنگی گهرا لیه دهست

پی کردنی خهباتی سیاسی چهکدار و هەلگىرساندنی جەنگى
پا رتیزانى دا، وە لە ھەمان کاتدا سەوبەخویى سیاسى و
ئابدیولوپى و ریکھرا وەبى خویشى پا راست و چاکتر چىسباندى.
رسازى سیاسى و پىشىمەرگەبى كومەلە كە لە ئەنحاما
شى كردنەوەي ھەلۇمەرجى كوردىستان دا لە بەر تىشكى
بېروبا وەرى م - لدا دىيارى كراوه جىگەي پەسند كردن و
پشتىوانى كومەلانى خەلک بوه و ھويەكى گرنگى كەشە كردنى
چونا يەتى و چەندايەتى كومەلە و بو پىشە وە چونى جولانە وەي
گەلە كەمان و يەكىتى نېشتىمانى كوردىستان بوه .

كومەلە ئەگەرجى زەرەرى گيانى زورى لى كەوتۇھ،
چەندىين ئەندامى سەركەدا يەتى و دەيان كادىرى پىشكەوتۇى
و سەدان ئەندام و لاپەنگرى لە كورى خەباتى سورشگىر انەدا شەھيد

بۇن ، بەلام خوراگرى و ئازا يېتى بى ويئىنىڭ كۆمەلە
لە زىيىدانەكائى دوژمن دا ، لەزىز شەشكەنچە و لەبەردىمى
پەتى قەنا رەدا ، وەقارەمانىتى و جەربەزىيان لە مەيدانەكائى
شەر و پىكادان دا ، وەرفتا رو ھەلسوكەوتىان لەنا و خەلکەدا ...
بۇتە سەرمەشقى سەدان و بىگرە ھەزارا تىكۈشەرى نویى
كۈرى خەباتى شورشگىرانە لەشار و گوندەكائى كوردستان دا .
كۆمەلە بولىدوان و ھەلسەنگاندى مەسىلە سىاسى و
ئايدىولوچى و رىكىحرا و يېكائى ، وە بىو دانانى دى و شويى
نویى تىكۈشان تا ئىستا چەند كوبونە وە يېكى گۈنگى ساز
كردوه ، لەوانە كوبونە وە فىراوانى كادىرەكائى لە نەوروزى
28 وە لە تىشىنى دودمى 78 دا ، بەلام لە ھەمو ئەوانە گۈنگە تىر
بەستىنى سەركەوتوانە يېكەمین كونفرەنسى كۆمەلە بولە

ئا بارى ۱۹۸۱ بە ئاما ذە بونى ۱۸۵ شەندام بې نوپنە رايەتى سەر انسەری رىكخستنە كەي . كە گەورە ترىن رو دا وى رىكخرا وھ يى زبانى كومەلە بۇ، وھ مەر لە ويشدا پەيىرە وى ناوخو بۇ كار بى كردى لەمە ولا دانرا و سريا رى لە سەر درا .

- كومەلە :-

- ۱ - نا وى - كومەلەي رەنجدە رانى كوردستان - ۶ .
- ۲ - كومەلە، رىكخرا وى چىنى كرىكىارى .. كوردستان، رەنجدە ران و روشنېرائى شورشگىريش لە ژىر فالاى خوىدا كوشە كاتە وھ .
- ۳ - كومەلە، رىكخرا ولى ما ركسى - لىينىنلىيە، بەپى جىها ن بېنى ما ركسىزم - لىينىنلىزىم دامەزرا وھ و كار فەكت .
- ۴ - شەندامەتى كومەلە :-

هه مو ها ولاتیپه کی کوردستان - ئافرهت و پیاو -
ئه توانی بھیته ئهندامی کومله، پاش بھسەر
بردنی ما وھی پالاوتنى دیارى کراو، بھمەر حیک :

- ۱- بھرنا مە و پیره وی نا وغۇی کومله پەسند بکات .
- ۲- لە ریزه کانی کومەلەدا بە چالاکى خەبات بکات .
- ۳- لایهنى کە مى هوشيا رى چىنایەتى و نېشتىمانىی ھەبیت .
- ۴- نا و نا وبانگى باش و دەس و دەم و دا وین پاكەبیت .
- ۵- بە پى دە را مەتى خوى ابە مەرجىكە لە مانگىكەدا لە دەسگە وتى ۲ روژى كەم تر نەبیت) ئابونە بدان .
- ۶- تەممەنی لە (۲۰) سال كەم تر نەبیت .
- ۷- ئەركە کانی ئەندامی کومله :-
۱- بە و پەری لەخو بوردن و دلسوزىيە وە سیاست و

بریاره کانی کومله حی به جی بکات .

۲- به رزه وهندی گهل بخاته سمه رو به رزه وهندی کومله
و به رزه وهندی کومله بخاته سه رو به رزه وهندی خوبه وه .
۳- هه ولی به رزکردن وهی ثاستی هوشیاری سیاسی و تیوری خوی
بدات .

۴- په یوهندی له گهل جه ما وه ر به هیز بکات ، له جه ما وه وه
فیر بیت و حه ما وه ر فیر بکات ، به شداری چاره سه ر گردنی
گیرو گرفته کانیان بیت و هه ول بـدات کاری جه ما وه ر به هوی
جه ما وه ره وه ئه نجام بـدات .

۵- یه کیتی ریزه کانی کومله بـپا ریزیت .
۶- نهینی یه کانی کومله بـپا ریزیت .

۷- راستی له کومله نه شاریته وه ، نه ترس و مه وزعی بـیت له

ره خنه کانی دا، دزی خویه رستی و سلتا یه تی و خوبه زل زانین
بیت .

۱- به بی ره زا مهندی کومه له هیچ جوره په یوه ندويه ک لمه گه ل
هیچ لایه نیکی تردا نه به استیت .

۲- مافه کانی شهندامی کومه له :-

۱- هه لبزا ردن و خوهه لبزا ردن سو هه مو ریکخرا و ده زگایه کی
کومه له به گویره هی مه رجه په یویستیه کانی شهندامه تی شه و
ده زگایه .

۲- پیشنيار و پرسیار و ره خنه گرتن لمه مو مه سله یه کی
سیاسی ، پیشمه رگه بی ، ریکخرا وه بی به پی سه ره تا کانی
نا وه ندیتی دیموکراتی .

۳- له کاتی لی پرسیه وه دا مافی رو به رو بونه وه و به رگری

لە خو كردنى ھەيە .

٤- لە پىيوىستى و تەنگانەدا يارمەتى خوي يا خىزانەگەي
بىرىت .

ھە وەرگىتن و پالاوتىن لە كومەلەدا :-

۱- ئە و كەسانەئەيانەوى بىنە نا و كومەلەوە - بە پىي
ئاستى هوشىارىيان - لە ئەلقەى روشنېرىدا رىكە ئەخريين .

۲- پاش بەسەر بىردى سەوگە وتوانەئى ما وەي ئەلقەى روشنېرى،
ما وەي پالاوتىن دەسپىي ئەكەت كە ٦ مانگەتا ١ سال ئەخايىنى
بە پىي پايىدەي چىنایەتى ئە و كەسە .

۳- پاش بەسەر بىردى ما وەي پالاوتىن و بە دەسھىنانى
مەرەھەكەنلى ئەندامەتى ، ٢ ئەندامى كومەلە ئەپىي شەنەنۋانى لە
داواكەي بىگەن بۇ ئە وەي كومېتەئى رېكخرا و شەرەفى ئەندامەتى

بداتی .

۳ - هر که سیک ۋەندامى دېكخرا وىكى سیاسى تر بوبى و وازى
ھینا بى ، تەنیا بە دەزامەندى نا وەندى كومەلە شەرەفى
شىدندى! مەتى پى ئەدرى

٦- سزادان لە كومەلەدا

۱ - هەر ئەندامىك ئەركە كاشى ئەندامەتى بەجى نەھينا ، يان
مەرجىيەكى ئەندامەتى لەدەست دا، يان زيانى بە كومەلە
گەياند، لە كومەلە دەر ئەكريت .

۲ - هەر پىشمەرگە يەك تەسلیم بسوه وە بە دوژمن ، شەرەفى
ئەندامەتى كومەلە لەدەست ئەدا ، ئەگەر ويستى بگەرىتە وە
رېزى كومەلە ، ئەبى سەر لەنوي لە ئەلقەي روشنىيرىيە وە دەس
پى سکاتە وە، پاش تىپەربۇنى ۲ سال بە رەزامەندى نا وەند

وه رئه گیريشه وه .

۳- سه رنج را کيشان ، دورخستنه وه ، لى خران جوره کانى ترى
سزادان بوله و شهندامانه‌ی له به جى هينا نى ئه ركه کاندا
کەم تەرخەمى ئەكەن ، يا سه رپىچى ئەكەن له جى به جى كردنى
فەرمانه کان دا .

۷- پېرنىپەکانى رېكىغىتنى كومەلە :-

۱- ناوه ندىتى ديموكراتى پېرنىپى بىنجىنە يى دا رشتنى
رېكخستان و کار كودنى ناوه وەي كومەلە يە .

۲- دەزگا سەركىدە يېكەکانى كومەلە بە رېگەي راوىزى
ديموكراتى و ھەلبىز اردنى ئازاد پېك ئەھينرىن .

۳- دوان له بىريار و ھەلوىست و فەرمانه کانى كومەلە ،
بو دەربىرىنى بىروپىا و پرسيا و پيشنيار و رەخنە له چوار

- چیوهی ریکخستن دا شازاده .
- ۴- بریاره کانی کومهله بهسی مهدرج و دودلی ثہبیت حی ب' جی
مکرین ، ٹینجا ره خنه یان لی بگیری .
- ۵- ده زگا کانی خوارو ملکه چی ده زگا کانی سروتر و سرانسہری
ریکخستن ملکه چی سرکرد اپنے تی و که ما یه تی ملکه چی زورا یه تی یه .
- ۶- بریاره کان به کومه ل شہدرین و لی پرسرا ویتی و حی به حی
کردنیان به تاک ٹھہ سپیردوی .
- ۷- ریزه کانی کومه له له سه ر بنچینهی به کیتی بیسرو کار و
نا مانج ٹھہ پا ریز روی .

۸- بینای ریکخرا وہ بی کومه له :-

شیوهی سره کی بینای ریکخرا وہ بی کومه له
ھرہ می یه لہ خواره وہ بو سره وہ، بهم حورہ :

۱- شانه :

- آ - یەگەيەگى پنچىنەيىبە ، بىنگەي جەما وەرى و رەگى
كۆمەلەيە لەنا و كۆمەلانى خەلکەدا .
- ب - شانه لە ۵-۲ ۋەندام پېكە دىت .

۲- پول :

- آ - پول ئەرکى بەيەگەوە بەستىنى چەند شانەيەگە و
ئاراستە كەردىيانى لە ئەستودا يە .
- ب - پول لە ۳-۵ لى پرسرا وى شانەكان پېكە دىت .

۳- كەرت :

- آ - كەرت لە لى پرسرا وە كانى پولەكانى ناوجەيەگى
ديا رى كرا و پېكە دىت .
- ب - كەرت ئەرکى بەريوھ بىردىن و رابەرايەتى رىكەختىنى

له ۋەستودا يە لەو سئورەدا كە رىكخرا و بىسى
دىيارى كردوه .

ج - كەرت دە سەلاتى وەرگىرتىنى پالىورا وى ئەندامەتى
ھەيە .

٤- رىكخرا و :

آ - رىكخرا و پىك دىت لە سەرچەم رىكخىستىنى كۆمۈلە و كەرت
و پولەگانى لە شاربىكە يان لە ناوجەيە كى دىيارى كراو .

ب - رىكخرا و بەرسىسيا رە لە سەرپىوه بىردىن و ھان دان و
ئا راستە كردىنى رىكخىستىنى كۆمۈلە و كەرتەگانى و
لە سەركىردا يەتى كردىنى جەما وەرى ئە و شارە و ناوجەكەي .

ج - رىكخرا و دە سەلاتى وەرگىرتىن و دەركىردىنى ئەندام و
جورەگانى ترى سزادانى ھەيە .

د - ریکخرا و ده سه لاتی ده رکردنی به یانس نامه ده رب ارهی
رودا وه نا و چه ییه کانی سوری چالاکی خوی و پوسه ته ری
هان دانی همیه .

۵ - کومینهی رابه رایه تی ریکخرا وه کانی نا و خو (که و) :

آ - (که ر) به رزترین ده زگای کومه لهیه لهنا و شاره کان دا
بو پیکه وه به ستن و رابه رایه تی سه رحه م ریکخرا و و که رت
وده زگا حوره و جوره کانی کومه له لهنا و شاره کان دا .

ب - (که ر) پیکه دیت له لی پرسرا وانی ریکخرا وه کانی شاره
گرنگه کان و زماره یان له ۷ ئهندام تی نا په ریت .

ج - (که ر) راسته و خو به ستر او وه به نا وه ندی کومه له وه ،
وه له لایه ن ئه وه وه ئا موزگاری و رینوینی ئه کرین .

د - (که ر) بوي همیه به ره زامه ندی نا وه ندی کومه له

ریکخرا و کەرتى نۇي پىكە بېھىنى وە لە پال شىوهى
ھەرەمىدا، شىوهكانى ترىش لە رىكخستاندا بەكارىبەسى.
ھ - (كەر) دەسەلاتى دەركىدى بەيان و بلاوكراوه و پۇستەر
لە سەر روداوى شارەكان و دەسپىشكەرى لەرابەرى
كردى خەباتى روزانەي جەما وەرى شارەكانى ھەيە .

٦ - كومىتەي سەركىدا يەتى :

أ - (كەس) بەرزىرىن دەسەلاتە لە كومەلەدا لە ماوهى
نیوان ۲ كونفرەنس دا، وە بۈرۈرسىارە لە حى بەجى كردنى
پريارەكانى كونفرەنس و لەھەمۇ چالاکىيە سىاسى ، تىورى،
ریکخرا وەيى و پىشىمەرگەيىه كانى كومەلە و گەشەپىدانىيان.
ب - (كەس) اە كونفرەنس دا ھەلئەبزىزىرىدىت ، لە
ئەندامى قەطلى پىكەدىت و ۲ ئەندامى چىڭرى ئەبىت .

ج - (کس) بهلای که مه وه سالی ؟ جار کوبونه وهی ئاسا یى
ئەگا ، بوي ھەمیه ئەندامانی جىگىر بەشدار بىكەت
بى ئە وەی ما فى دەنگدا نىيان ھەبىت .

د - (کس) لە يە كەمىن كوبونه وەي ئاسا یى خوى دا سەرتىر
و ۲ ئەندام ھەلئەبزىرى بۇ پىكەھىنانى نا وەندى
كومەلە .

- ۷ - (نا وەند)ى كومەلە :

ھەمو دە سەلاتەكانى كومىقەى سەركىدا پەتى ھەمە
لە ما زەن نىوان دووكوبونه وەدا ، وە بە رپرسىارە
لە جى بە جى كىرىدى بىريا رەكانى (کس) و راپەراندىنى
ھەمو كاروبا رەكانى كومەلە و راپەرا يەتى
خەباتى كومەلە يە گەشتى

۸- سکرتیر :

- آ - سکرتیر لیپرسرا وی یه که می کومیته‌ی سه رکردا یه‌تی‌یه و
به ها و کاری که س به ر پرسیاره له به ریوه بر دسی
کاروباری کومهله .
- ب - سکرتیر ئه بیت ئا گادا ری، هه مو کاروباریکی سیاسی و
تیوری و ریکخرا وه‌یی و پیشمه رگه‌یی و چالاکی‌یه‌کانی
تری کومهله بیت .
- ج - نامه‌نوسین و ئا موزگاریمکانی نا وهند ئه ئەمزاى
ئه و یان هی یا ریده‌ده ره‌که‌یه وه ئه بیت .
- د - سکرتیر ئە بیت را پورتی گشتی ده ربا رهی با ری گشتی
کومهله پیشکه‌ش به کونفره نس بکات .
- ه - بوی هه‌یه سه رنجی ئەندامانی که س را بگیشیت بو همه

و کەم و کورئيەكانيان .

۹- پلینومى گومله :

- ۱- پلینوم کوبونه و ھېڭى فراوانە ئەگىرىت بو ھەلسەنگاندى
قىش و كارى كومىتە سەركىداستى ، يادارىنى تاكتىكى
نۇى، ياكۇپىن و پرکردە وەسىيەكى $\frac{1}{3}$ ئەندى ماڭى كرمىتە
سەركىدايەتى ، يادىارى كردىنى كاتى بەستىنى نۇنلىرىسى .
- ۲- پلینوم سىكەدىت ھەندامانى كومىتە سەركىدايەتى و
حىگەكانى و نويىنەرانى رىكخراوهەكان و كەدبىرە بىشكەوتوهەكانى
دەزگا سەركىدىيەكانى .
- ۳- پلینوم سالى حارىكەيان لە كاتى پىوستدا لەسەر داواى
زورىي ئەندامانى كومىتە سەركىدايەتى ياداواى زورىي
رىكخراوهەكانى گومله ئەگىرىت .

۱۰- کونفرهنسی کومله :

۱- کونفرهنس بە رزترین دەسەلاتە لە کوملهدا . بەرنا مەی کومله و پىرەوى سارخو دەسکارى ئەکاپر ئەئورىپ ، جاردىسى كومله دىيا رى شەكەت ، لە ئىش و كارى كومىتەي سەركىدا سەتى و دەزگاكا سۇتلىرى كومله ئەپىختەوە و سرپاريان لەسەر ئەدات ، كومىتەي سەركىدا يەتى ھەنئە بىزبرىتەوە ، شەكەت و سکالا و داوا و رەخىنە و سىشىارى ئەندامان ئەپرسى .

۲- کونفرهنس پىكە دېت لە ئەندامانى كومىتەي سەركىدا بەتى و جىگە كانى و كادىرە بېشىكە و تسوەكلىنى و نوپىرە راسى ھەمو ئەندامان ، كە بۈۋەم مەبەستە ھەلئە بىزىردىرىن .

۳- کونفرهنس لە ھەلوەرچى گونحاودا بە ۲ سال جا رىكە و لە كاتى پىويستدا لەسەر بىبارى پلىينوم ، يان لەسەر داواي

۲ سی يه کی (۳) شهندامانی کومیته‌ی سره‌کردایه‌تی ، یان له‌سهر
دا وای زوربه‌ی شهندامانی کومله شه‌به‌ستربت .

۱۱- دارایی کومله : پیک‌دیت‌له ٹابووه‌ی شهندامان و
یارمه‌تی دوستان و پیتاک و داها تی چا به‌مه‌نی‌یه‌کان و شه‌و
ده‌سکه‌وتانه‌ی له دوزمن به‌ده‌ست شه‌هینرین .

لەلابىن
يەكەمین كونفرەنسەوە
پەسەند گراوە
ئىيارى ۱۹۸۱

ھەممە
پېشىز